

Oefening 1: globaal lezen.

Lees deze tekst in maximaal 8 minuten. Geef daarna antwoord op de vragen.

Nederland wordt door Duitsland bezet. De koningin en de regering vluchten naar Engeland. Ruim 75 procent van de joodse bevolking van Nederland wordt gedeporteerd en vermoord. In 1944 wordt het zuiden van Nederland bevrijd. Het noorden blijft nog tot mei 1945 in Duitse handen. Tijdens deze Hongerwinter komen velen om wegens gebrek aan voeding.

5

- 10 Gedurende de periode tussen de twee wereldoorlogen vormde in veel Europese landen de slechte economische situatie een uitstekende voedingsbodem voor allerlei extreme politieke partijen. Eén van die partijen in Duitsland was de Nationaal Socialistische Duitse Arbeiderspartij, onder leiding van Adolf Hitler. In Nederland richtte de waterbouwkundig ingenieur Anton Adrian Mussert in 1931 de Nationaal Socialistische Beweging (NSB) op. Het
- 15 nationaal socialisme was aanvankelijk niet zo sterk in deze partij vertegenwoordigd. Dit in tegenstelling tot partijen als de Algemene Fascistenbond en de Duitse Nationaal-Solidaristen, die zich sterk op hun Duitse voorbeeld richtten, maar overigens geen enkele rol van betekenis hebben gespeeld. In 1935 behaalde de NSB eenmalig een grote overwinning. De partij
- 20 verspeelde haar populariteit door de steeds nadrukkelijker wordende anti-semitische koers.

20

- 25 Hitler zat inmiddels stevig in het zadel. Hij had mede door toedoen van de Nederlandse revolutionaire socialist Marinus van der Lubbe, die uit protest tegen het fascisme de Rijksdag in brand had gestoken, het parlement ervan kunnen overtuigen dat hij alleen het Duitse volk kon leiden. Via uitzonderingswetten vestigde hij een dictatuur. Van der Lubbe werd als
- 30 communist geëxecuteerd. In Nederland werd onder aanvoering van Hendrikus Colijn, leider van de Anti-Revolutionaire Partij en de toenmalige regering, de neutraliteitspolitiek van stal gehaald. Hiermee rekende Nederland erop buiten een eventuele oorlog te kunnen blijven. Die oorlog begon met de inval van Duitse troepen in Polen op 1 september 1939. In Nederland werd de algehele mobilisatie afgekondigd.

Rotterdam na het bombardement

Alle Duitse beloftes om de Nederlandse neutraliteit te respecteren ten spijt, vielen Duitse troepen zonder ultimatum of oorlogsverklaring op 10 mei 1940 Nederland binnen. Rond Den Haag werden Duitse luchtlandingstroepen gedropt met de bedoeling de regering en de koninklijke familie gevangen te nemen. Door verbeterde tegenstand van het leger lukte dit niet en kon de regering en de koninklijke familie op 13 mei 1940 naar Engeland vluchten. Met sterk verouderde wapens en materieel wist het Nederlandse leger tot 14 mei stand te houden, maar het moest na het bombardement op Rotterdam capituleren. De capitulatie gold alleen voor Nederlands grondgebied. Vanuit Londen bestuurdde de regering de koloniën. Op 8 december 1941 verklaarde Nederland de oorlog aan Japan, dat Nederlands-Indië was binnengevallen.

50 *'De dokwerker'*
(monument ter herdenking van de spoorwegstaking)

De Duitse bezetting was in de eerste maanden relatief rustig verlopen. Nederland (evenals Noorwegen) kreeg in tegenstelling tot andere landen een burgerlijk bestuur. De Duitsers zagen in de Nederlanders een broedervolk, dat een zekere ideologische verbondenheid had met Duitsland. Toen de beoogde 'nazificering' niet snel genoeg tot stand kwam veranderde het karakter van de bezetting. De politieke partijen werden ontbonden en er kwamen anti-joodse maatregelen. Vooral in Amsterdam leidde dit tot relletjes, waarbij aan Duitse zijde een dode viel. Het gevolg was een razzia waarbij driehonderd joden werden opgepakt, die naar een concentratiekamp werden afgevoerd. Hierop brak een spoorwegstaking uit die met veel militair vertoon na twee dagen werd gebroken. Het was gedurende de oorlog het enige openlijke protest tegen de jodenvervolging in Europa.

In de loop van de oorlog zijn meer dan honderdduizend joden, ruim 75 procent van de Nederlandse joodse bevolking, in Duitse concentratiekampen omgekomen. Veel joden trachtten aan de vervolging te ontkomen door onder te duiken. Onder hen was ook de familie Frank. Het dertienjarige meisje Anne Frank schreef over die periode haar later wereldberoemd geworden dagboek 'Het Achterhuis'.

70 *De invasie in Normandië*

Op 6 juni 1944 landden de geallieerden in Normandië. In september waren de troepen opgerukt tot in België en werd zuidelijk Nederland bevrijd. Bij Arnhem werd door een Canadees-Brits luchtlandingsleger een grote operatie uitgevoerd om in één keer de grote rivieren over te steken richting Duitsland. Deze poging mislukte, waardoor de noordelijke en westelijke provincies een moeilijke winter moesten zien door te komen. In deze 'Hongerwinter' stierven alsnog duizenden mensen als gevolg van ondervoeding en kou.

80 *De kranslegging op de Dam*

In maart 1945, toen het bevrijdingsoffensief weer op gang kwam, bevrijdden Canadese soldaten het oosten en noorden van Nederland, dit soms na hevige strijd. In het voorjaar van 1945 werd heel Nederland bevrijd. Op 5 mei 1945 ondertekende generaal Blaskowitz in aanwezigheid van de Canadese generaal Foulkes en prins Bernhard de capitulatie. Elk jaar wordt in Nederland de bevrijding gevierd. Op de dag ervoor worden de oorlogsslachtoffers officieel herdacht, onder meer door middel van een kranslegging bij het nationale monument op de Dam in Amsterdam door Hare Majesteit Koningin Beatrix.

Vragen:

1. **Wat is het belangrijkste onderwerp van deze tekst?**
 - a Het fascisme in Duitsland en Nederland
 - b Nederland in de Tweede Wereldoorlog
 - c De Nederlandse joden in de Tweede Wereldoorlog
 - d Opkomst en ondergang van Adolf Hitler

2. **Welke term is het meest van toepassing op deze tekst?**
 - a informatief
 - b betogend
 - c academisch
 - d journalistiek

3. **Wordt er in deze tekst – expliciet of impliciet – kritiek gegeven op Nederland of Nederlanders?**
 - a ja
 - b nee
 - c wel impliciet, maar niet expliciet

Oefening 2: begrijpend lezen.

Lees de tekst nog een keer goed door en geef antwoord op de vragen.

Vragen:

1. **Heeft het nationaal-socialisme ook in Nederland succes gehad?**
 - a Nee, helemaal niet.
 - b Ja, maar niet lang, omdat ze volgens de Nederlanders te anti-Joods waren.
 - c Ja, gedurende de hele periode tussen de twee wereldoorlogen waren ze één van de grote partijen.
 - d Ja, maar dat was afgelopen zodra Hitler zijn dictatuur vestigde.

2. **Hoe was de reactie van de Nederlandse politiek op het vestigen van de dictatuur in Duitsland door Hitler?**
 - a De NSB behaalde een grote overwinning.
 - b De algehele mobilisatie werd afgekondigd.
 - c Nederland probeerde via de neutraliteitspolitiek buiten een eventuele oorlog te blijven.
 - d Er ging veel geld naar de modernisering van het Nederlandse leger.

3. **Wat was in de eerste maanden van de Duitse bezetting het verschil tussen Nederland en andere landen?**
 - a Nederland werd, net als Noorwegen, niet door militairen maar door burgers bestuurd.
 - b Nederland, Noorwegen en Duitsland sloten een verdrag voor samenwerking.
 - c De Nederlanders beschouwden de Duitsers wel als bezetters, maar toch ook als een 'broedervolk'.
 - d In Nederland leidde de bezetting meteen tot relletjes en een staking.

4. **Waarom veranderde het karakter van de bezetting na een paar maanden?**
 - a Omdat de Duitsers na de spoorwegstaking begrepen dat de Nederlanders niets van de anti-Joodse maatregelen moesten hebben.
 - b Omdat de Nederlandse regering in Londen kritiek bleef uiten op de Duitsers, en de koloniën niet op wilde geven.
 - c Omdat de Nederlanders zich bleven verzetten tegen de bezetting van Nederland door de Duitsers.
 - d Omdat de Duitse nationaal-socialistische politiek en maatregelen in Nederland niet snel genoeg werden overgenomen.

Oefening 3: titel, alinea's, kernzinnen en samenvatting

- Geef deze tekst een titel.
- verdeel de tekst in zes alinea's (Laat een regel open tussen de alinea's).
- Geef elke alinea een 'kopje': een titel die de inhoud van de alinea het beste weergeeft.
- Schrijf daarna zo kort mogelijk (als het kan in één zin) de 'kern' (de belangrijkste inhoud) van elke alinea op.

Titel: _____

Gedurende de periode tussen de twee wereldoorlogen vormde in veel Europese landen de slechte economische situatie een uitstekende voedingsbodem voor allerlei extreme politieke partijen. Eén van die partijen in Duitsland was de Nationaal Socialistische Duitse Arbeiderspartij, onder leiding van Adolf Hitler. In Nederland richtte de waterbouwkundig ingenieur Anton Adrian Mussert in 1931 de Nationaal Socialistische Beweging (NSB) op. Het nationaal socialisme was aanvankelijk niet zo sterk in deze partij vertegenwoordigd. Dit in tegenstelling tot partijen als de Algemene Fascistenbond en de Dietse Nationaal-Solidaristen, die zich sterk op hun Duitse voorbeeld richtten, maar overigens geen enkele rol van betekenis hebben gespeeld. In 1935 behaalde de NSB eenmalig een grote overwinning. De partij verspeelde haar populariteit door de steeds nadrukkelijker wordende anti-semitische koers. Hitler zat inmiddels stevig in het zadel. Hij had mede door toedoen van de Nederlandse revolutionaire socialist Marinus van der Lubbe, die uit protest tegen het fascisme de Rijksdag in brand had gestoken, het parlement ervan kunnen overtuigen dat hij alleen het Duitse volk kon leiden. Via uitzonderingswetten vestigde hij een dictatuur. Van der Lubbe werd als communist geëxecuteerd. In Nederland werd onder aanvoering van Hendrikus Colijn, leider van de Anti-Revolutionaire Partij en de toenmalige regering, de neutraliteitspolitiek van stal gehaald. Hiermee rekende Nederland erop buiten een eventuele oorlog te kunnen blijven. Die oorlog begon met de inval van Duitse troepen in Polen op 1 september 1939. In Nederland werd de algehele mobilisatie afgekondigd. Alle Duitse beloftes om de Nederlandse neutraliteit te respecteren ten spijt, vielen Duitse troepen zonder ultimatum of oorlogsverklaring op 10 mei 1940 Nederland binnen. Rond Den Haag werden Duitse luchtlandingstroepen gedropt met de bedoeling de regering en de koninklijke familie gevangen te nemen. Door verbeterde tegenstand van het leger lukte dit niet en konden de regering en de koninklijke familie op 13 mei 1940 naar Engeland vluchten. Met sterk verouderde wapens en materieel wist het Nederlandse leger tot 14 mei stand te houden, maar het moest na het bombardement op Rotterdam capituleren. De capitulatie gold alleen voor Nederlands grondgebied. Vanuit Londen bestuurde de regering de koloniën. Op 8 december 1941 verklaarde Nederland de oorlog aan Japan, dat Nederlands-Indië was binnengevallen. De Duitse bezetting was in de eerste maanden relatief rustig verlopen. Nederland (evenals Noorwegen) kreeg in tegenstelling tot andere landen een burgerlijk bestuur. De Duitsers zagen in de Nederlanders een broedervolk, dat een zekere ideologische verbondenheid had met Duitsland. Toen de beoogde 'nazificering' niet snel genoeg tot stand kwam veranderde het karakter van de bezetting. De politieke partijen werden ontbonden en er kwamen anti-joodse maatregelen. Vooral in Amsterdam leidde dit tot relletjes, waarbij aan Duitse zijde een dode viel. Het gevolg was een razzia waarbij driehonderd joden werden opgepakt, die naar een concentratiekamp werden afgevoerd. Hierop brak een spoorwegstaking uit die met veel militair vertoon na twee dagen werd gebroken. Het was gedurende de oorlog het enige openlijke protest tegen de jodenvervolg

in Europa. In de loop van de oorlog zijn meer dan honderdduizend joden, ruim 75 procent van de Nederlandse joodse bevolking, in Duitse concentratiekampen omgekomen. Veel joden trachtten aan de vervolging te ontkomen door onder te duiken. Onder hen was ook de familie Frank. Het dertienjarige meisje Anne Frank schreef over die periode haar later wereldberoemd geworden dagboek 'Het Achterhuis'. Op 6 juni 1944 landden de geallieerden in Normandië. In september waren de troepen opgerukt tot in België en werd zuidelijk Nederland bevrijd. Bij Arnhem werd door een Canadees-Brits luchtlandingsleger een grote operatie uitgevoerd om in één keer de grote rivieren over te steken richting Duitsland. Deze poging mislukte, waardoor de noordelijke en westelijke provincies een moeilijke winter moesten zien door te komen. In deze 'Hongerwinter' stierven alsnog duizenden mensen als gevolg van ondervoeding en kou. In maart 1945, toen het bevrijdingsoffensief weer op gang kwam, bevrijdden Canadese soldaten het oosten en noorden van Nederland, dit soms na hevige strijd. In het voorjaar van 1945 werd heel Nederland bevrijd. Op 5 mei 1945 ondertekende generaal Blaskowitz in aanwezigheid van de Canadese generaal Foulkes en prins Bernhard de capitulatie. Elk jaar wordt in Nederland de bevrijding gevierd. Op de dag ervoor worden de oorlogsslachtoffers officieel herdacht, onder meer door middel van een kranslegging bij het nationale monument op de Dam in Amsterdam door Hare Majesteit Koningin Beatrix.

Kernzinnen bij de alinea's:

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

Oefening 4: preposities

Oefening 4 en 5 zijn allebei oefeningen over preposities (voorzetsels). Oefening 4 is de makkelijkste, oefening 5 de moeilijkste. Je kunt allebei de oefeningen doen, of je kunt er één kiezen.

Vul de juiste preposities in. Ben je klaar? Vergelijk dan je antwoorden met de originele tekst (pag. 1 - 3).

Nederland wordt d_____ Duitsland bezet. De koningin en de regering vluchten _____ Engeland. Ruim 75 procent _____ de joodse bevolking _____ Nederland wordt gedeporteerd en vermoord. _____ 1944 wordt het zuiden _____ Nederland bevrijd. Het noorden blijft nog _____ mei 1945 _____ Duitse handen. Tijdens deze Hongerwinter komen velen om wegens gebrek a _____ voeding.

Ged _____ de periode t _____ de twee wereldoorlogen vormde _____ veel Europese landen de slechte economische situatie een uitstekende voedingsbodem v _____ allerlei extreme politieke partijen. Eén _____ die partijen _____ Duitsland was de Nationaal Socialistische Duitse Arbeiderspartij, o _____ leiding _____ Adolf Hitler. _____ Nederland richtte de waterbouwkundig ingenieur Anton Adrian Mussert _____ 1931 de Nationaal Socialistische Beweging (NSB) op. Het nationaal socialisme was aanvankelijk niet zo sterk _____ deze partij vertegenwoordigd. Dit i _____ tegenstelling t _____ partijen als de Algemene Fascistenbond en de Dietse Nationaal-Solidaristen, die zich sterk o _____ hun Duitse voorbeeld richten, maar overigens geen enkele rol _____ betekenis hebben gespeeld. _____ 1935 behaalde de NSB eenmalig een grote overwinning. De partij verspeelde haar populariteit d _____ de steeds nadrukkelijker wordende anti-semitische koers.

Hitler zat inmiddels stevig _____ het zadel. Hij had mede d _____ toedoen v _____ de Nederlandse revolutionaire socialist Marinus van der Lubbe, die u _____ protest t _____ het fascisme de Rijksdag _____ brand had gestoken, het parlement erv _____ kunnen overtuigen dat hij alleen het Duitse volk kon leiden. V _____ uitzonderingswetten vestigde hij een dictatuur. Van der Lubbe werd

als communist geëxecuteerd. _____ Nederland werd o_____ aanvoering
v_____ Hendrikus Colijn, leider _____ de Anti-Revolutionaire Partij en de
toenmalige regering, de neutraliteitspolitiek v_____ stal gehaald. Hiermee rekende
Nederland er _____ b_____ een eventuele oorlog te kunnen blijven. Die oorlog
begon m_____ de inval _____ Duitse troepen _____ Polen
_____ 1 september 1939. _____ Nederland werd de algehele mobilisatie
afgekondigd.

Alle Duitse beloftes om de Nederlandse neutraliteit te respecteren ten spijt, vielen Duitse
troepen z_____ ultimatum of oorlogsverklaring _____ 10 mei 1940 Nederland
binnen. Ro_____ Den Haag werden Duitse luchtlandingstroepen gedropt
m_____ de bedoeling de regering en de koninklijke familie gevangen te nemen.
D_____ verbeten tegenstand _____ het leger lukt dit niet en konden de
regering en de koninklijke familie _____ 13 mei 1940 _____ Engeland
vluchten. M_____ sterk verouderde wapens en materieel wist het Nederlandse leger
t_____ 14 mei stand te houden, maar het moest n_____ het bombardement
o_____ Rotterdam capituleren. De capitulatie gold alleen v_____ Nederlands
grondgebied. V_____ Londen bestuurde de regering de koloniën. Op 8 december 1941
verklaarde Nederland de oorlog a_____ Japan, dat Nederlands-Indië was
binnengevallen.

Oefening 5: preposities 2

Vul de preposities op de juiste plaats in. Ben je klaar? Vergelijk dan je antwoorden met de originele tekst (pag. 1 - 3)

Kies uit de volgende woorden:

aan – door – in (2x) – naar – van (3x) – tot

Nederland wordt Duitsland bezet. De koningin en de regering vluchten Engeland. Ruim 75 procent de joodse bevolking Nederland wordt gedeporteerd en vermoord. 1944 wordt het zuiden Nederland bevrijd. Het noorden blijft nog mei 1945 Duitse handen. Tijdens deze Hongerwinter komen velen om wegens gebrek voeding.

door – gedurende - in (7x) – onder – op – tot – tussen – van (3x) – voor

De periode de twee wereldoorlogen vormde veel Europese landen de slechte economische situatie een uitstekende voedingsbodem allerlei extreme politieke partijen. Eén die partijen Duitsland was de Nationaal Socialistische Duitse Arbeiderspartij, leiding Adolf Hitler. Nederland richtte de waterbouwkundig ingenieur Anton Adrian Mussert 1931 de Nationaal Socialistische Beweging (NSB) op. Het nationaal socialisme was aanvankelijk niet zo sterk deze partij vertegenwoordigd. Dit tegenstelling partijen als de Algemene Fascistenbond en de Dietse Nationaal-Solidaristen, die zich sterk hun Duitse voorbeeld richten, maar overigens geen enkele rol betekenis hebben gespeeld. 1935 behaalde de NSB eenmalig een grote overwinning. De partij verspeelde haar populariteit de steeds nadrukkelijker wordende anti-semitische koers.

buiten – door – in (5x) – met – onder – op (2x) – tegen – uit – van (6x) - via

Hitler zat inmiddels stevig het zadel. Hij had mede toedoen de Nederlandse revolutionaire socialist Marinus van der Lubbe, die protest het fascisme de Rijksdag brand had gestoken, het

parlement er kunnen overtuigen dat hij alleen het Duitse volk kon leiden. uitzonderingswetten vestigde hij een dictatuur. Van der Lubbe werd als communist geëxecuteerd. Nederland werd aanvoering Hendrikus Colijn, leider de Anti-Revolutionaire Partij en de toenmalige regering, de neutraliteitspolitiek stal gehaald. Hiermee rekende Nederland er een eventuele oorlog te kunnen blijven. Die oorlog begon de inval Duitse troepen Polen 1 september 1939. Nederland werd de algehele mobilisatie afgekondigd.

aan – door – met (2x) – na – naar – op (4x) – rond – tot – van – vanuit – voor – zonder

Alle Duitse beloftes om de Nederlandse neutraliteit te respecteren ten spijt, vielen Duitse troepen ultimatum of oorlogsverklaring 10 mei 1940 Nederland binnen. Den Haag werden Duitse luchtlandingstroepen gedropt de bedoeling de regering en de koninklijke familie gevangen te nemen. verbeten tegenstand het leger lukte dit niet en konden de regering en de koninklijke familie 13 mei 1940 Engeland vluchten. sterk verouderde wapens en materieel wist het Nederlandse leger 14 mei stand te houden, maar het moest het bombardement Rotterdam capituleren. De capitulatie gold alleen Nederlands grondgebied. Londen bestuurde de regering de koloniën. 8 december 1941 verklaarde Nederland de oorlog Japan, dat Nederlands-Indië was binnengevallen.

Oefening 6: adjectiva

Vul de goede vorm van het adjectief in. Ben je klaar? Vergelijk dan je antwoorden met de originele tekst (pag. 1 - 3)

De Duitse bezetting was in de[**eerst**] _____ maanden relatief rustig verlopen. Nederland (evenals Noorwegen) kreeg in tegenstelling tot [**ander**] _____ landen een [**burgerlijk**] _____ bestuur. De Duitsers zagen in de Nederlanders een broedervolk, dat een [**zeker**] _____ [**ideologisch**] _____ verbondenheid had met Duitsland. Toen de [**beogd**] _____ ‘nazificering’ niet snel genoeg tot stand kwam veranderde het karakter van de bezetting. De [**politiek**] _____ partijen werden ontbonden en er kwamen [**anti-joods**] _____ maatregelen. Vooral in Amsterdam leidde dit tot relletjes, waarbij aan [**Duits**] _____ zijde een dode viel. Het gevolg was een razzia waarbij driehonderd joden werden opgepakt, die naar een concentratiekamp werden afgevoerd. Hierop brak een spoorwegstaking uit die met veel [**militair**] _____ vertoon na twee dagen werd gebroken. Het was gedurende de oorlog het [**enig**] _____ [**openlijk**] _____ protest tegen de jodenvervolging in Europa. In de loop van de oorlog zijn meer dan honderdduizend joden, ruim 75 procent van de [**Nederlands**] _____ [**joods**] _____ bevolking, in [**Duits**] _____ concentratiekampen omgekomen. Veel joden trachtten aan de vervolging te ontkomen door onder te duiken. Onder hen was ook de familie Frank. Het [**dertienjarig**] _____ meisje Anne Frank schreef over die periode haar later wereldberoemd geworden dagboek ‘Het Achterhuis’.

Op 6 juni 1944 landden de geallieerden in Normandië. In september waren de troepen opgerukt tot in België en werd [**zuidelijk**] _____ Nederland bevrijd. Bij Arnhem werd door een [**Canadees-Brits**] _____ luchtlandingsleger een [**groot**] _____ operatie uitgevoerd om in één keer de [**groot**] _____ rivieren over te steken richting Duitsland. Deze poging mislukte, waardoor de [**noordelijk**] _____ en [**westelijk**] _____ provincies een [**moeilijk**] _____ winter moesten zien door te komen. In deze ‘Hongerwinter’ stierven alsnog duizenden mensen als gevolg van ondervoeding en kou.

In maart 1945, toen het bevrijdingsoffensief weer op gang kwam, bevrijdden [**Canadees**]
_____ soldaten het oosten en noorden van Nederland, dit soms na [**hevig**]
_____ strijd. In het voorjaar van 1945 werd heel Nederland bevrijd. Op 5 mei
1945 ondertekende generaal Blaskowitz in aanwezigheid van de [**Canadees**]
_____ generaal Foulkes en prins Bernhard de capitulatie. [**elk**]
_____ jaar wordt in Nederland de bevrijding gevierd. Op de dag ervoor worden
de oorlogsslachtoffers officieel herdacht, onder meer door middel van een kranslegging bij het
[**nationaal**] _____ monument op de Dam in Amsterdam door Hare Majesteit
Koningin Beatrix.

Oefening 7: verleden tijden 1

Oefening 7 en 8 zijn allebei oefeningen over de verleden tijd. Oefening 7 is de makkelijkste, oefening 8 de moeilijkste. Je kunt allebei de oefeningen doen, of je kunt er één kiezen.

Vul de verleden tijden in. Ben je klaar? Vergelijk dan je antwoorden met de originele tekst (pag. 1 - 3)

[**vormen**]Gedurende de periode tussen de twee wereldoorlogen _____ in veel Europese landen de slechte economische situatie een uitstekende voedingsbodem voor allerlei extreme politieke partijen. [**zijn**]Eén van die partijen in Duitsland _____ de Nationaal Socialistische Duitse Arbeiderspartij, onder leiding van Adolf Hitler. [**oprichten**]In Nederland _____ de waterbouwkundig ingenieur Anton Adrian Mussert in 1931 de Nationaal Socialistische Beweging (NSB) op. [**zijn**]Het nationaal socialisme _____ aanvankelijk niet zo sterk in deze partij vertegenwoordigd. Dit in tegenstelling tot partijen als de Algemene Fascistenbond en de Dietse Nationaal-Solidaristen, [**richten**]die zich sterk op hun Duitse voorbeeld _____, maar overigens geen enkele rol van betekenis hebben gespeeld. [**behalen**]In 1935 _____ de NSB eenmalig een grote overwinning. [**verspelen**]De partij _____ haar populariteit door de steeds nadrukkelijker wordende anti-semitische koers.

[**zitten**]Hitler _____ inmiddels stevig in het zadel. [**hebben**]Hij _____ mede door toedoen van de Nederlandse revolutionaire socialist Marinus van der Lubbe, [**hebben**]die uit protest tegen het fascisme de Rijksdag in brand _____ gestoken, het parlement ervan kunnen overtuigen [**kunnen**]dat hij alleen het Duitse volk _____ leiden. [**vestigen**]Via uitzonderingswetten _____ hij een dictatuur. [**worden**]Van der Lubbe _____ als communist geëxecuteerd. [**worden**]In Nederland _____ onder aanvoering van Hendrikus Colijn, leider van de Anti-Revolutionaire Partij en de toenmalige regering, de neutraliteitspolitiek van stal gehaald. [**rekenen**]Hiermee _____ Nederland erop buiten een eventuele oorlog te kunnen blijven. [**beginnen**]Die oorlog _____ met de inval van Duitse troepen in Polen op 1 september 1939. [**worden**]In Nederland _____ de algehele mobilisatie afgekondigd.

Alle Duitse beloftes om de Nederlandse neutraliteit te respecteren ten spijt, **[vallen]**
_____ Duitse troepen zonder ultimatum of oorlogsverklaring op 10 mei 1940
Nederland binnen. **[worden]**Rond Den Haag _____ Duitse luchtlandingstroepen
gedropt met de bedoeling de regering en de koninklijke familie gevangen te nemen.
[lukken]Door verbeterde tegenstand van het leger _____ dit niet **[kunnen]**en
_____ de regering en de koninklijke familie op 13 mei 1940 naar Engeland
vluchten. **[weten]**Met sterk verouderde wapens en materieel _____ het
Nederlandse leger tot 14 mei stand te houden, **[moeten]**maar het _____ na het
bombardement op Rotterdam capituleren. **[gelden]**De capitulatie _____ alleen
voor Nederlands grondgebied. **[besturen]**Vanuit Londen _____ de regering de
koloniën. **[verklaren]**Op 8 december 1941 _____ Nederland de oorlog aan
Japan, **[zijn]**dat Nederlands-Indië _____ binnengevallen.

Oefening 8: verleden tijden 2

Vul de verleden tijden in op de juiste plaats. Ben je klaar? Vergelijk dan je antwoorden met de originele tekst (pag. 1 - 3)

uormde

[**vormen**]Gedurende de periode tussen de twee wereldoorlogen in veel Europese landen de slechte economische situatie een uitstekende voedingsbodem voor allerlei extreme politieke partijen. [**zijn**]Eén van die partijen in Duitsland de Nationaal Socialistische Duitse Arbeiderspartij, onder leiding van Adolf Hitler. [**oprichten**]In Nederland de waterbouwkundig ingenieur Anton Adrian Mussert in 1931 de Nationaal Socialistische Beweging (NSB) op. [**zijn**]Het nationaal socialisme aanvankelijk niet zo sterk in deze partij vertegenwoordigd. Dit in tegenstelling tot partijen als de Algemene Fascistenbond en de Dietse Nationaal-Solidaristen, [**richten**]die zich sterk op hun Duitse voorbeeld, maar overigens geen enkele rol van betekenis hebben gespeeld. [**behalen**]In 1935 de NSB eenmalig een grote overwinning. [**verspelen**]De partij haar populariteit door de steeds nadrukkelijker wordende anti-semitische koers.

[**zitten**]Hitler inmiddels stevig in het zadel. [**hebben**]Hij mede door toedoen van de Nederlandse revolutionaire socialist Marinus van der Lubbe, [**hebben**]die uit protest tegen het fascisme de Rijksdag in brand gestoken, het parlement ervan kunnen overtuigen [**kunnen**]dat hij alleen het Duitse volk leiden. [**vestigen**]Via uitzonderingswetten hij een dictatuur. [**worden**]Van der Lubbe als communist geëxecuteerd. [**worden**]In Nederland onder aanvoering van Hendrikus Colijn, leider van de Anti-Revolutionaire Partij en de toenmalige regering, de neutraliteitspolitiek van stal gehaald. [**rekenen**]Hiermee Nederland erop buiten een eventuele oorlog te kunnen blijven. [**beginnen**]Die oorlog met de inval van Duitse troepen in Polen op 1 september 1939. [**worden**]In Nederland de algehele mobilisatie afgekondigd.

Alle Duitse beloftes om de Nederlandse neutraliteit te respecteren ten spijt, **[vallen]** Duitse troepen zonder ultimatum of oorlogsverklaring op 10 mei 1940 Nederland binnen.

[worden]Rond Den Haag Duitse luchtlandingstroepen gedropt met de bedoeling de regering en de koninklijke familie gevangen te nemen. **[lukken]**Door verbeterde tegenstand van het leger dit niet **[kunnen]**en de regering en de koninklijke familie op 13 mei 1940 naar Engeland vluchten. **[weten]**Met sterk verouderde wapens en materieel het Nederlandse leger tot 14 mei stand te houden, **[moeten]**maar het na het bombardement op Rotterdam capituleren.

[gelden]De capitulatie alleen voor Nederlands grondgebied. **[besturen]**Vanuit Londen de regering de koloniën. **[verklaren]**Op 8 december 1941 Nederland de oorlog aan Japan, **[zijn]**dat Nederlands-Indië binnengevallen.

Oefening 9: lidwoorden 1

Oefening 9 en 10 zijn alle twee oefeningen over lidwoorden. Oefening 9 is de makkelijkste, oefening 10 de moeilijkste. Je kunt alle twee de oefeningen doen, of je kunt er één kiezen.

Vul het juiste lidwoord in. Ben je klaar? Vergelijk dan je antwoorden met de originele tekst (pag. 1 - 3)

_____ Duitse bezetting was in _____ eerste maanden relatief rustig verlopen. Nederland (evenals Noorwegen) kreeg in tegenstelling tot andere landen _____ burgerlijk bestuur.

_____ Duitsers zagen in _____ Nederlanders _____ broedervolk, dat _____ zekere ideologische verbondenheid had met Duitsland. Toen _____ beoogde 'nazificering' niet snel genoeg tot stand kwam veranderde _____ karakter van _____ bezetting. _____ politieke partijen werden ontbonden en er kwamen anti-joodse maatregelen. Vooral in Amsterdam leidde dit tot relletjes, waarbij aan Duitse zijde _____ dode viel. _____ gevolg was _____ razzia waarbij driehonderd joden werden opgepakt, die naar _____ concentratiekamp werden afgevoerd. Hierop brak _____ spoorwegstaking uit die met veel militair vertoon na twee dagen werd gebroken. Het was gedurende _____ oorlog _____ enige openlijke protest tegen _____ jodenvervolging in Europa.

In _____ loop van _____ oorlog zijn meer dan honderdduizend joden, ruim 75 procent van _____ Nederlandse joodse bevolking, in Duitse concentratiekampen omgekomen. Veel joden trachtten aan _____ vervolging te ontkomen door onder te duiken. Onder hen was ook _____ familie Frank. _____ dertienjarige meisje Anne Frank schreef over die periode haar later wereldberoemd geworden dagboek '_____ Achterhuis'.

Op 6 juni 1944 landden _____ geallieerden in Normandië. In september waren _____ troepen opgerukt tot in België en werd zuidelijk Nederland bevrijd. Bij Arnhem werd door _____ Canadees-Brits luchtlandingsleger _____ grote operatie uitgevoerd om in één keer _____ grote rivieren over te steken richting Duitsland. Deze poging mislukte, waardoor _____ noordelijke en westelijke provincies _____ moeilijke winter moesten zien door te komen. In deze 'Hongerwinter' stierven alsnog duizenden mensen als gevolg van ondervoeding en kou.

In maart 1945, toen _____ bevrijdingsoffensief weer op gang kwam, bevrijdden Canadese soldaten _____ oosten en noorden van Nederland, dit soms na hevige strijd. In _____ voorjaar van 1945 werd heel Nederland bevrijd. Op 5 mei 1945 ondertekende generaal

Blaskowitz in aanwezigheid van _____ Canadese generaal Foulkes en prins Bernhard _____ capitulatie. Elk jaar wordt in Nederland _____ bevrijding gevierd. Op _____ dag ervoor worden _____ oorlogsslachtoffers officieel herdacht, onder meer door middel van _____ kranslegging bij _____ nationale monument op _____ Dam in Amsterdam door Hare Majesteit Koningin Beatrix.

Oefening 9: lidwoorden 2

Vul het juiste lidwoord (óf géén lidwoord!) in. Ben je klaar? Vergelijk dan je antwoorden met de originele tekst (pag. 1 - 3)

_____ Duitse bezetting was in _____ eerste maanden relatief rustig verlopen. Nederland (evenals Noorwegen) kreeg in tegenstelling tot _____ andere landen _____ burgerlijk bestuur. _____ Duitsers zagen in _____ Nederlanders _____ broedervolk, dat _____ zekere ideologische verbondenheid had met Duitsland. Toen _____ beoogde ‘nazificering’ niet snel genoeg tot stand kwam veranderde _____ karakter van _____ bezetting. _____ politieke partijen werden ontbonden en er kwamen _____ anti-joodse maatregelen. Vooral in Amsterdam leidde dit tot _____ relletjes, waarbij aan _____ Duitse zijde _____ dode viel. _____ gevolg was _____ razzia waarbij driehonderd joden werden opgepakt, die naar _____ concentratiekamp werden afgevoerd. Hierop brak _____ spoorwegstaking uit die met veel militair vertoon na twee dagen werd gebroken. Het was gedurende _____ oorlog _____ enige openlijke protest tegen _____ jodenvervolging in Europa.

In _____ loop van _____ oorlog zijn meer dan honderduizend joden, ruim 75 procent van _____ Nederlandse joodse bevolking, in _____ Duitse concentratiekampen omgekomen. Veel joden trachtten aan _____ vervolging te ontkomen door onder te duiken. Onder hen was ook _____ familie Frank. _____ dertienjarige meisje Anne Frank schreef over die periode haar later wereldberoemd geworden dagboek ‘_____ Achterhuis’.

Op 6 juni 1944 landden _____ geallieerden in Normandië. In september waren _____ troepen opgerukt tot in België en werd _____ zuidelijk Nederland bevrijd. Bij Arnhem werd door _____ Canadees-Brits luchtlandingsleger _____ grote operatie uitgevoerd om in één keer _____ grote rivieren over te steken richting Duitsland. Deze poging mislukte, waardoor _____ noordelijke en westelijke provincies _____ moeilijke winter moesten zien door te komen. In deze ‘Hongerwinter’ stierven alsnog _____ duizenden mensen als gevolg van _____ ondervoeding en _____ kou.

In maart 1945, toen _____ bevrijdingsoffensief weer op gang kwam, bevrijdden _____ Canadese soldaten _____ oosten en noorden van Nederland, dit soms na _____ hevige strijd. In _____ voorjaar van 1945 werd heel Nederland bevrijd. Op 5 mei 1945 ondertekende _____ generaal Blaskowitz in aanwezigheid van _____ Canadese generaal Foulkes en _____ prins Bernhard _____ capitulatie. Elk jaar wordt in Nederland

_____ bevrijding gevierd. Op _____ dag ervoor worden _____ oorlogsslachtoffers officieel herdacht, onder meer door _____ middel van _____ kranslegging bij _____ nationale monument op _____ Dam in Amsterdam door Hare Majesteit Koningin Beatrix.

Antwoorden oefening 1 en 2:

Oefening 1:

- 1 B
- 2 A
- 3 B

Oefening 2:

- 1 B Het goede antwoord vind je in regel 13-19: 'In Nederland richtte de waterbouwkundig ingenieur Anton Adrian Mussert in 1931 de Nationaal Socialistische Beweging (NSB) op. ... De partij verspeelde haar populariteit door de steeds nadrukkelijker wordende anti-semitische koers.'
- 2 C Het goede antwoord vind je in regel 25-31: 'Hitler zat inmiddels stevig in het zadel. ... In Nederland werd onder aanvoering van Hendrikus Colijn ... de neutraliteitspolitiek van stal gehaald. Hiermee rekende Nederland erop buiten een eventuele oorlog te kunnen blijven.'
- 3 A Het goede antwoord vind je in regel 53-54: 'De Duitse bezetting was in de eerste maanden relatief rustig verlopen. Nederland (evenals Noorwegen) kreeg in tegenstelling tot andere landen een burgerlijk bestuur.'
- 4 D Het goede antwoord vind je in regel 56-57: 'Toen de beoogde 'nazificering' niet snel genoeg tot stand kwam veranderde het karakter van de bezetting.'